ОДРЖЛИВИОТ РАЗВОЈ ВО ПРАВОТО И ВО ПОЛИТИКИТЕ:
ПАТОКАЗ ЗА ДОСТИГНУВАЊЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ
НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ

6 јуни 2023, Тренинг центар
Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“
(хибриден настан)
Почеток 9.00 часот
Линк за настанот

9.00: ***ПОЗДРАВЕН ГОВОР***

ОЛГА КОШЕВАЛИСКА, вонредна професорка и деканка на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

9.15: ПРВА СЕСИЈА ***Одржливиот развој во правото*** (македонски и англиски јазик)

Модераторка: АНА НИКОДИНОВСКА КРСТЕВСКА, вонредна професорка на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

ЏОРЏА БЕВИЛАКВА, Доцентка по меѓународно право, Универзитет на Кампанија Луиџи Ванвители
Е-спорт и социјална одржливост: предизвик за основните права и одговорностите на коцкарската индустрија

БОРКА ТУШЕВСКА ГАВРИЛОВИЌ, редовна професорка на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип и **КРИСТИЈАН ПАНЕВ,** асистент на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Улогата на јавните набавки во концептот на „одржлив развој“

МИЛИЦА ШУТОВА, вонредна професорка на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип и **АНА ЗДРАВЕВА,** асистентка на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Улогата на парничната постапка во ефетуирањето на концептот „одржлив развој"

БИЛЈАНА ТОДОРОВА, вонредна професорка на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Усогласување на трудовото законодавство со принципите за одржлив развој: случајот на Северна Македонија

10.15: КАФЕ ПАУЗА

Изложба на артефакти и презентација на социјалното претпријатие „ЗАЕДНО“ од Фондација за развој на локалната заедница Штип, Млади хаб (Дом на културата, Штип)

ОБСЕ Организација за безбедност и соработка во Европа Мисија во Скопје | Универзитет Гоце Делчев Правен факултет | Miskolci Egyetem University of Miskolc | Center for Analysis of Law and Policies Faculty of Law | UGD

10.45: СЕСИЈА 2 ***Превенција од родово базирано насилство и антидискриминација*** (македонски јазик)

Модераторка: ЖАНЕТА ПОПОСКА, Национална офицерка за владеење на правото, Мисија на ОБСЕ во Скопје

ЛАЗАР ЈОВЕВСКИ, професор на Правен факултет „Јустинијан I“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје
Diferentia specifica помеѓу родово базирано насилоство и мобинг во трудот

ВЕДИЈЕ РАТКОЦЕРИ, доцентка на Правен факултет при Универзитетот на Југоисточна Европа, Тетово
Реформи на законодавството за семејно насилство во Република Северна Македонија

ОЛГА КОШЕВАЛИСКА, вонредна професорка на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Амбивалентен сексизам во кривично-правен аспект

ЕЛЕНА МАКСИМОВА, доцентка на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Важноста на родовата еднаквост и родовата сензибилност при креирањето на криминолошки параметри, пенална политика и третман

11.45: СЕСИЈА 3 ***Превенција од родово базирано насилство и антидискриминација*** [презентации од студент(к)и] (македонски јазик)

Модераторка: ЖАНЕТА ПОПОСКА, Национална офицерка за владеење на правото, Мисија на ОБСЕ во Скопје

ЛОРА ЗАХАРИЕВСКА, Студентка на втор циклус на студии на Правен факултет „Јустинијан I“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје под менторство на проф. Елена Михајлова Стратилати, Правен факултет „Јустинијан I“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје
Родово базираното насилство во дигиталната ера

БОГОЉУБ МИЈАЛКОВ, Студент на прв циклус на Правни студии при Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, под менторство на проф. Олга Кошевалиска, Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Тивко страдање: разоткривање на родово засновано насилство на Балканот

КОНИ МАРКОВА И МАРИЈА МИТРУШЕВСКА, Студентки на прв циклус на студии на Правен факултет „Јустинијан I“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, под менторство на проф. Лазар Јовевски, Правен факултет „Јустинијан I“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје
Недискриминација и родово базирано насилство во работните односи

ХРИСТИНА СТОЛЕСКА, Студентка на втор циклус на студии на Правен факултет „Јустинијан I“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје под менторство на проф. Елена Михајлова Стратилати, Правен факултет „Јустинијан I“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје
Тишината за насилството врз жените како продукт на нивната толеранција

АЛМИРА ЈАХЈАОВА, Дипломирана правничка на правни студии на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“, Штип**,** под менторство на проф. Елена Максимова, Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Фемицид во С. Македонија во периодот од 2017-2022 година

СОФИЈА ЈОВАНОВИЌ И НИНА ЈОВАНОВСКА, Студентки на прв циклус на студии на Правен факултет „Јустинијан I“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје под менторство на проф. Лазар Јовевски, Правен факултет „Јустинијан I“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје
Недискриминација и родово базирано насилство во општеството

13.00: ПАУЗА РУЧЕК

Изложба на постери насловена „Навраќање: дискриминација, цензура, миграции“ од студенти од Ликовната академија, Универзитет Гоце Делчев, Штип под менторство на проф. Јана Јакимовска, Ликовна академија, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

14.00: СЕСИЈА 3 ***Одржлив развој во трудовото право (онлајн сесија)*** (англиски јазик)

НОРА ЈАКАБ, професорка на Правен факултет, Универзитет во Мишколц (Унгарија)
Безбедност на работниците

БЕРНАДЕТ СОЛИМОСИ-ШЕКЕРЕЗ, доцентка на Правен факултет, Универзитет во Мипколц (Унгарија) and **СОФИЈА РАЅI**, докторантка на Правен факултет, Универзитет во Мишколц, (Унгарија)
ЕСГ и одржливост

ХИЛДА ТОТ, вонредна професорка на Правен факултет, Универзитет во Мишколц (Унгарија), и **МЕЛИНДА КОКСИС**, докторантка на Правен факултет, Универзитет во Мишколц (Унгарија)
Одржлив развој и непријавен работен однос

ЛАУРА КОВАЧ-БЕРЕНИ, докторантка на Правен факултет, Униveризтет во Мишколц (Унгарија)
Правото на одмор во трудовото право

15.15: СЕСИЈА 5 ***Одржливиот развој во политиките*** (македонски јазик)

ЈОРДАНКА ГАЛЕВА, Доцентка на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Одржливост на правата на малицнствата во македонскиот случај

ЕЛЕНА ТРАЈКОВСКА, Магистер по европско право на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Европскиот одговор кон глобалните здравствени предизвици: знак на одржливи политики

АНА НИКОДИНОВСКА КРСТЕВСКА, вонредна професорка на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Одржливста на европските политики за миграција и азил: истражувајќи ја реадмисијата на мигратни

16.00 – 16.30: ДЕБАТА

Усогласување на трудовото законодавство со принципите на одржливиот развој

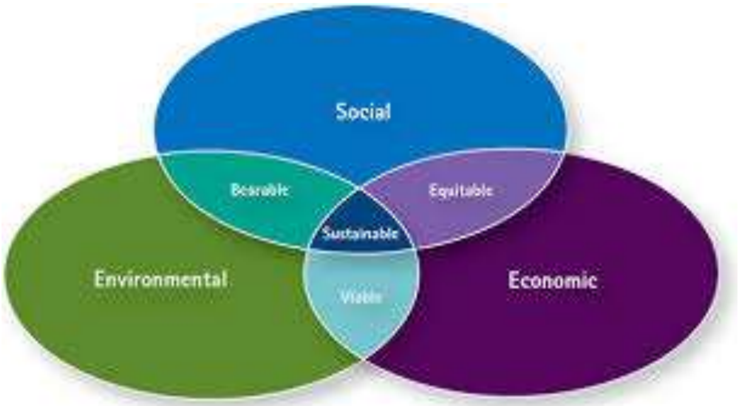

Проф. д-р Билјана Тодорова

Врската меѓу одржливиот развој и трудовото законодавство

- Два важни столба кои придонесуваат за севкупниот социо-економски развој на едно општество.
- **Одржливиот развој ги промовира** работничките права. **Трудовото законодавство ги гарантира** овие права. **Нивната врска води до постигнување на Целите за одржлив развој.**
- Процесите од трудовоправната област се тесно поврзани со економско-социјалната област, и од тие причини работничките права се клучен елемент во севкупното општествено живеење.

Одржливост на трудовото законодавство и одржливост на работното место

- Одржливост на трудовото законодавство се однесува на **приспособување на законодавството и правилата** кои ги регулираат трудовите односи кон потребите и барањата на современите времиња.
- Одржливост на работното место се фокусира на **креирање на работни услови** кои се справуваат со социјалните, еколошките и економските предизвици.
- Иако се различни, сепак се поврзани бидејќи и двата аспекта имаат за цел да создадат ***одржливи и инклузивни работни места.***

Дали одржливиот развој може да послужи како водечки фактор за иднината на трудовото право?

I. Економскиот, еколошкиот и социјалниот аспект на одржливиот развој треба да се балансираат преку **промоција на зелени работни места.**

II. Намалување на сиромаштијата и промовирањето на еднаков третман - **leave no one behind.**

III. Спречување на експлоатација и обезбедување на пристојни работни услови - преку трудовото право се создаваат еднакви можност за сите работници, што е клучно за одржлив и инклузивен развој.

IV. Ажурирање и прилагодување на трудовите закони и стандарди во склад со развојот на технологијата и промените во работната средина.

I. Промовирање зелени работни места

- Се создаваат нови видови работни места – премостување на јазот кај вештините (АВРМ).
- Достоинствени работни места кои придонесуваат за зачувување или обновување на животната средина, било да се тоа во традиционалните сектори како што се производството и градежништвото, или во новите зелени сектори како што се обновливите извори на енергија и енергетската ефикасност.
- Не можеме да зборуваме дали некое работно место е зелено доколку личноста што го извршува не остварува достоинствен надомест за работата, доколку нема обезбедена заштита при работа, како и социјално осигурување.

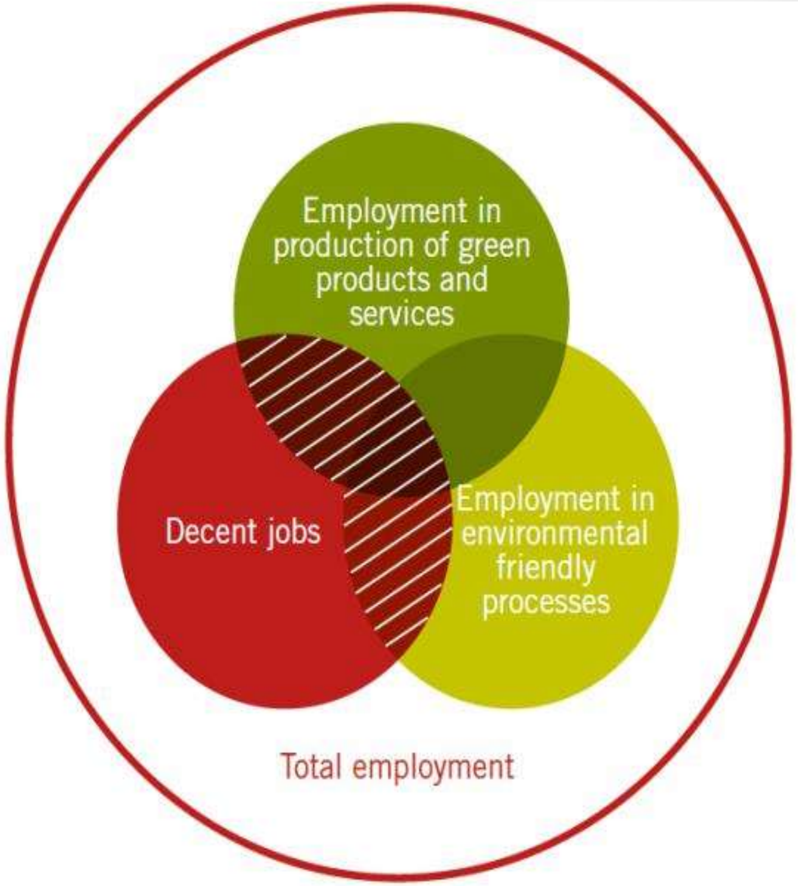

II. Како трудовото законодавство може да ја намали сиромаштијата?

- На работниците им се исплаќаат **правични плати и не се експлоатираат**.

- Со социјалното осигурување (здравствено осигурување, осигурување од невработеност и пензии).

- Ефикасното спроведување на законите од областа на работните односи може да помогне да се извлечат многу луѓе од сиромаштија.

III. Промовирање пристојна работа

- Пристојната работа е работа која е продуктивна, безбедна и обезбедува правични плати, социјална заштита и можности за напредување.

- Со промовирање на пристојна работа може да создаде поодржлив економски раст, да се намали сиромаштијата и да се подобри социјалната вклученост. Ова го стимулира социјално-економскиот развој и допринесува за подобрување на квалитетот на живот на работниците и нивните семејства.

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

THE GLOBAL GOALS

IV. Работа во безбедни работни услови

- ✓ Никој не треба да си го ризикува животот и здравјето заработувајќи за него.

- ✓ Нелогично е да се зборува за достоинствена работа и живот ако безбедноста при работа е ниска, а работната средина е нездрава и небезбедна.

- ✓ **Важно е и промовирањето на свесноста и културата на безбедност и заштита на работа меѓу сите заинтересирани страни.**

V. Да се формализира неформалното

- **Системот треба да реагира за работата на „црно“, затоа што државата губи пари од даноци, а работникот добива пари во плик. Работењето на „црно“ не нуди никаква сигурност за работникот, тој не може да си ја планира својата иднина. Ако работникот нема склучено договор за работа со работодавецот, не може да ги оствари своите права доколку не му се исплати плата и во тој случај не може да му помогне, ниту сидникат, ниту судот. Едноставно не може да докаже дека бил вработен. Тоа е „работник фантом“.**

VI. Со унапредување на социјалниот дијалог до одржливо трудово законодавство

- Во РСМ е извршена маргинализација на синдикатите. Од една страна тие значајно ги имаат изгубено своите членови, а од друга страна се намалува нивното влијание на работодавачите и власта преку минимизирање на социјалниот дијалог.

- За успешното унапредување на социјалниот дијалог, потребна е активна ангажираност и создавање механизми за редовна комуникација и преговори, како и учество на сите заинтересирани страни во процесот на креирање и промена на трудовото законодавство.

Заклучни согледувања

- Усогласувањето на трудовото законодавство со принципите на одржливиот развој е *conditio sine qua non* за одговор на новите предизвици на современото работно место.

- Приспособувањето треба да се фокусира на заштита на правата на работниците, подобрување на условите на работа, промовирање на безбедност и здравје на работното место – само тогаш работниците ќе се задоволни и може да стане збор за одржливо работно место.

- Само преку воведување на современи и ефективни законски решенија и доследно спроведување на истите можеме да ги задоволиме барањата на денешните времиња и да обезбедиме одржливост и заштита на правата на работниците во иднина.

Некои препораки

- Од суштинско значење е трудовото законодавство да биде **применливо и праведно**, обезбедувајќи долгорочна одржливост и за работодавачите и за вработените.

- Сепак, подеднакво е важно **законите да не се претерано строги**, што би можело да ги одврати работодавачите од инвестирање и создавање нови работни места.

- Со **поставување и почитување на трудовите стандарди**, трудовото законодавство гарантира дека работниците се третираат праведно и не се експлоатираат, поттикнувајќи здрава и одржлива работна средина.

- **Консултациите со релевантните засегнати страни** може да помогнат во обликувањето на трудовото законодавство кое е прагматично, правично и одржливо на долг рок.

„Од глобален интерес е да се инвестира во работниците, да се зајакнат и да се обезбедат нивните права, бидејќи тие се движечка сила зад одржливиот развој и заедничкиот просперитет.“ - Гај Рајдер